

دانستنی‌های بورس و بازار سرمایه

تاریخچه و علل به وجود آمدن بورس اوراق بهادار
بخش اول: پیدایش بورس

سیدمجتبی فنایی

مقدمه

تا به آنجا که امروز کمتر کشوری را می‌توان یافت که فاقد بورس باشد.

در زمان‌های گذشته بازرگانانی که از فعالیت‌های تجاری ضرر می‌کردند به دنبال یافتن راهی بودند تا خطر ضرر و خسارت‌های احتمالی خود را کاهش دهند. پس، آن‌ها به حسب تجربه به این نتیجه رسیدند که برای حل این مشکل می‌توانند در کارها با فرد یا افرادی شریک شوند و از این طریق سود و زیان‌های احتمالی را با آن‌ها تقسیم نمایند. با به‌کارگیری این تجربه‌ی موفقیت‌آمیز، به تدریج بازرگانان دامنه‌ی فعالیت آن‌ها را وسیع‌تر کرده و در کارهای بزرگ به کار گرفتند تا جایی که این تجربه به تشکیل شرکت‌های سهامی منجر شد.

پیدایش واژه‌ی بورس

واژه‌ی بورس مانند هر واژه‌ای دارای یک پیشینه‌ی تاریخی است. برای مثال واژه‌ی بانک از آنجا پدید آمد که در اروپا افراد برای انجام مبادلات پولی خود روی نیمکت‌های میدان‌های قدیمی می‌نشستند و پول‌های خود را مبادله می‌کردند. از آنجا که لغت "بنک" در زبان ایتالیایی به معنی نیمکت است. بعدها مراکزی که وظیفه‌ی انجام مبادلات پولی را بر عهده گرفتند به بانک معروف شدند. واژه‌ی بورس نیز از آنجا پیدا شد که در قرن پانزدهم میلادی بازرگانان و کسبه‌ی

اولین تجربه‌ی شرکت سهامی در سال ۱۵۵۳ میلادی در

کشور روسیه با ایجاد شرکت Mosevie به وجود

آمد. این شرکت قرار بود کالاهایی را، بدون

این که آفریقا را دور بزند از شمال اروپا به

شرق آسیا و چین ارسال نماید. به منظور

کاهش خطر و عملی شدن این فعالیت

عده‌ای از تجار، سرمایه‌ی لازم برای این

کار را تقبل کردند و هر کس به نسبت

آورده‌ی خویش در سود و زیان شرکت

شریک شد و به این ترتیب این کار با

موفقیت انجام گرفت. بعدها با گسترش

مبادلات تجاری در اروپا، به سرمایه‌های

بیشتر و شرکای بیشتری احتیاج پیدا شد. انجام

این کار نیاز به مراکزی داشت تا بتوان بین دارندگان

سرمایه و متقاضیان استفاده از آن ارتباط برقرار کرد. مراکزی

که برای این منظور ایجاد گردیدند به "بورس" معروف شدند. اولین بورس

اوراق بهادار جهان در اوایل قرن هفدهم میلادی در شهر آمستردام هلند

تشکیل شد و کمپانی هند شرقی سهام خود را در آن عرضه کرد. پس از

آن بورس لندن در سال ۱۸۰۱ میلادی و بورس نیویورک در اواخر قرن

هفدهم تأسیس شدند. به تدریج سایر کشورها نیز دارای بورس شدند

اولین

تجربه‌ی شرکت سهامی در سال ۱۵۵۳ میلادی در کشور روسیه با ایجاد شرکت Mosevie به وجود آمد. این شرکت قرار بود کالاهایی را، بدون این که آفریقا را دور بزند از شمال اروپا به شرق آسیا و چین ارسال نماید. به منظور کاهش خطر و عملی شدن این فعالیت عده‌ای از تجار، سرمایه‌ی لازم برای این کار را تقبل کردند و هر کس به نسبت آورده‌ی خویش در سود و زیان شرکت شریک شد.

شهر بورژ، در شمال غربی بلژیک، در میدانی به نام

تربوئرس در مقابل خانه‌ی بزرگ‌زاده‌ای به نام

"واندر بورس" جمع می‌شدند و به داد و

ستد می‌پرداختند. این امر موجب شد تا

آن مکان و سایر مراکزی که در نقاط

مختلف بدین منظور تشکیل می‌شدند

به بورس معروف شوند. نظر دیگری هم

هست که می‌گوید اعضای خانواده‌ی

واندربورس هتل‌دار بودند و علامت

خانوادگی آن‌ها سه کیسه‌ی چرمی بود

که بر سردر خانه‌ی آنان حک شده بود؛ و

از آنجا که در زبان فرانسه بورس به معنای

کیسه‌ی چرمی است در آغاز به این محل تجمع

بورس گفته شد. بعدها سایر نقاطی که بدین منظور تشکیل

شدند با همین واژه خوانده شدند. روشن است که در آن زمان این

مکان‌ها از نظم و انضباط خاصی برخوردار نبود و هر کس می‌توانست

در آنجا به فعالیت بپردازد، اما به مرور زمان به بازرگانان، صرافان و

دلالتان اختصاص یافت. اجتماع بازرگانان، صرافان و دلالتان در آغاز در

هوای آزاد برگزار می‌شد اما به مرور تالارهای بورس مسقف ساخته

تعیین هیئت مدیره، فعالیت بورس در پانزدهم بهمن ماه سال ۱۳۴۶ در تهران با انجام چند معادله بر روی سهام بانک توسعه‌ی صنعتی و معدنی به عنوان بزرگ‌ترین مجتمع واحدهای تولیدی و اقتصادی آن زمان آغاز شد.

با توجه به گسترش بازار اوراق بهادار و لزوم ایجاد نهادها و ابزارهای جدید در این بازار و نیز نارسایی‌های قانون تشکیل بورس اوراق بهادار، این قانون در سال ۱۳۸۴ مورد بازنگری قرار گرفت و تحت عنوان "قانون بازار اوراق بهادار" تصویب شد.

بورس به عنوان یک بازار

انواع نیازهای آدمی سبب شده است تا در جوامع مختلف انسانی محل‌هایی را به نام بازار ایجاد نمایند. بازار مکانی عمومی است که در آن خریداران و فروشندگان معاملات خود را مستقیماً یا از طریق واسطه‌ها انجام می‌دهند. بازار می‌تواند مکانی خاص و یا شبکه‌ای ارتباطی مانند اینترنت باشد. در بازارها به‌طور کلی دارایی‌های مالی و دارایی‌های واقعی مورد مبادله قرار می‌گیرد. منظور از دارایی‌های مالی، دارایی‌های کاغذی است، مثل سهام و اوراق مشارکت؛ و دارایی‌های واقعی دارایی‌هایی است که ماهیت فیزیکی دارند مانند خودرو، املاک و مستغلات، وسایل منزل و... بورس‌ها نیز از جمله‌ی این بازارها هستند که در آن‌ها دارایی‌های مختلف مورد مبادله قرار می‌گیرد.

شدند و شکل جدید به خود گرفتند. منظور از سال تأسیس بورس در کلیه‌ی منابع بورسی، آغاز به کار تالارهای مسقف بورس است.

پیدایش بورس در ایران

در سال (۱۳۱۵ ش) فردی بلژیکی به نام "وان لوترفلد" مطالعاتی درباره‌ی تأسیس بورس در ایران انجام داد. وی پس از مطالعه و بررسی، اساسنامه‌ی داخلی بورس را تهیه کرد، اما با توجه به شرایط زمان و وقوع جنگ جهانی دوم افتتاح بورس سی سال به تأخیر افتاد و بالاخره در سال ۱۳۴۱، پس از تشکیل کمیسیونی در وزارت بازرگانی، متشکل از نمایندگان وزارت دارایی، وزارت بازرگانی و بانک توسعه‌ی صنعتی و معدنی ایران، موافقت‌نامه‌ای برای تشکیل هیئت مؤسس بورس سهام تنظیم شد و در اواخر همان سال، به دعوت وزیر بازرگانی و موافقت دولت بلژیک، دبیر کل و رئیس اداره‌ی روابط عمومی بورس بروکسل به ایران آمدند. پس از تهیه‌ی طرح تأسیس بورس سهام ایران و تنظیم سازمان اصلی در سال ۱۳۴۳، در قانون تأسیس اطاق صنایع و معادن تصویب شد که یکی از وظایف اطاق صنایع و معادن ایجاد بورس سهام و اوراق قرضه‌ی مؤسسات صنعتی و معدنی است؛ بالاخره در سال ۱۳۴۵ قانون تشکیل بورس اوراق بهادار به تصویب رسید و از سوی وزارت اقتصاد به بانک مرکزی جهت اجرا ابلاغ شد. پس از تشکیل شورا و

در سال (۱۳۱۵ ش) فردی بلژیکی به نام "وان لوترفلد" مطالعاتی درباره‌ی تأسیس بورس در ایران انجام داد. وی پس از مطالعه و بررسی، اساسنامه‌ی داخلی بورس را تهیه کرد، اما با توجه به شرایط زمان و وقوع جنگ جهانی دوم افتتاح بورس سی سال به تأخیر افتاد.

اجزای فعالیت را دریافت کرده است و منظور از دائمی بودن این است که فعالیت این بازار محدود به زمان خاصی نیست بلکه همیشگی و به‌طور دائم فعال است.

بورس‌ها به‌طور کلی به سه دسته‌ی عمده تقسیم می‌شوند: بورس کالا، بورس پول‌های خارجی و بورس اوراق بهادار؛ در ادامه به شرح هر یک پرداخته می‌شود.

اهمیت و ضرورت بورس اوراق بهادار

در زمان‌های گذشته بسیاری از نهادها و سازمان‌های کنونی در جوامع وجود نداشتند، ولی امروزه ما شاهد حضور نهادهای بسیاری هستیم که هر یک از درجه‌ی اهمیت و ضرورت خاصی برخوردارند. که بورس از آن جمله است. حضور بورس و رشد روز افزون آن در اقتصاد کشورها خود از دلایل اهمیت و ضرورت آن است تا به آنجا که اقتصاد کشورها بدون وجود آن نمی‌تواند رونق داشته باشد. جمله‌ی معروف "بورس میزان الحرارةی اقتصاد کشورهاست" میزان اهمیت و ضرورت بورس را در اقتصاد کشورها نشان می‌دهد. این جمله بدان معناست که هرگونه اتفاق مثبت و یا منفی که در وضعیت اقتصاد هر کشوری رخ دهد به سرعت اثر آن در بورس منعکس می‌شود. به عبارت دیگر، افراد هر کشور می‌توانند با توجه به روند کلی وضعیت بورس آن کشور نسبت به وضعیت کلی اقتصاد کشورشان قضاوت نمایند. در تأیید این ادعا کافی است نگاهی به آنچه در کشورها می‌گذرد داشته باشیم. در کشورهای مختلف فعالان اقتصاد همه روزه شاخص‌های بورس را مورد توجه و پی‌گیری قرار می‌دهند. وسایل ارتباط جمعی بخشی از خبرهای مهم خود را روزانه به اخبار بورس اختصاص می‌دهند. بسیاری از روزنامه‌ها صفحات ویژه‌ای را برای این امر در نظر می‌گیرند و ده‌ها فعالیت چشمگیر دیگر که همه‌ی این موارد حاکی از اهمیت بورس در جامعه است. به‌طور خلاصه، اهمیت و ضرورت بورس تا به

۱. بورس کالا

بازار خرید و فروش کالاهای معین را که به‌طور منظم و دائم فعال است بورس کالا می‌نامند. در این بازار معمولاً کالاهای خام و مواد اولیه مورد معامله قرار می‌گیرند. نمونه‌هایی از کالاهای واسطه‌ای، مواد خام و مواد اولیه‌ی مورد معامله در بورس کالا عبارت است از: نفت، کاکائو، قهوه، زغال سنگ، گندم و... نکته‌ی قابل توجه این که این کالاها در بورس کالا به شکل انبوه موجود نیستند بلکه تنها نمونه‌هایی از آن‌ها در این مراکز جهت رؤیت مشتریان نگهداری می‌کنند.

۲. بورس ارز (پول‌های خارجی)

خرید و فروش پول‌های خارجی در بورس ارز صورت می‌گیرد. این بورس به صورت رسمی در کشور ما فعالیت ندارد و این نیاز در حال حاضر از طریق بانک‌ها و بازارهای غیر رسمی رفع می‌شود، اما در برخی کشورهای جهان این نوع بورس فعالیت قابل توجهی دارد.

۳. بورس اوراق بهادار

در بورس اوراق بهادار دارایی‌های مالی (سهام، اوراق قرضه، اوراق مشارکت و...) مورد معامله قرار می‌گیرد. به بازار خرید و فروش اوراق بهادار که به‌طور "رسمی" و "دائمی" در محل معین تشکیل می‌شود بورس اوراق بهادار گفته می‌شود. رسمی بودن بدین معناست که بازار براساس قانون

این اطلاعات، آگاهانه برای خرید و فروش سهام شرکت‌ها تصمیم‌گیری کند. از سوی دیگر سیستم این بازار به گونه‌ای طراحی شده است که قیمت‌ها براساس عرضه و تقاضا مشخص می‌شود و فرد خاصی نمی‌تواند بر قیمت‌ها تأثیر بگذارد. فرض کنید یک کارگزار بورس، لیست تقاضاهای فروش خود را و کارگزار دیگری لیست تقاضاهای خرید خود را به تالار بورس می‌آورد. پس از وارد شدن لیست‌های آن‌ها در سیستم معاملات، تقاضاهای آن‌ها در دو صف خرید و فروش، براساس قیمت و زمان ورود اولویت‌بندی می‌شود. سیستم معاملات به گونه‌ای طراحی شده است که هم قیمت‌هایی را که برای فروش ارزان‌تر است، و هم تقاضاهای خریدی را که قیمت بالاتری دارند در ردیف اول قرار می‌دهد، در نتیجه هر کس به ارزان‌ترین قیمت بفروشد در اول صف فروش و هر کس به گران‌ترین قیمت بخرد در اول صف خرید قرار می‌گیرد و بنابراین قبل از دیگران معامله خواهد کرد. در صورتی که دو تقاضا در صف خرید یا فروش دارای قیمت یکسان باشند، اولویت با تقاضایی خواهد بود که زودتر وارد سیستم معاملات شده است. بدین ترتیب، و با وجود این سیستم و روند معاملات، قیمت سهام براساس عرضه و تقاضا تعیین می‌شود و هیچ‌کس قادر به دخالت در آن نخواهد بود. بورس با این راهکار یک بازار کامل و مطلوب را ایجاد کرده است، به طوری که هر سهامدار و متقاضی سهم می‌تواند سهام خود را با قیمت واقعی و منصفانه خرید و فروش نماید.

ج. به‌کارگیری مطلوب منابع

ساختار بورس و قوانین حاکم بر آن موجب می‌شود شرکت‌هایی که زیان‌ده هستند نتوانند وارد بورس شوند و حتی شرکت‌هایی که پس از ورود به بورس فعالیت مناسب نداشته و قادر به سوددهی نباشند نیز نتوانند در بورس به صورت فعال باقی بمانند. از جهتی شرکت‌هایی که با تلاش و تدابیر درست، فعالیت‌های مناسبی را انجام می‌دهند علاوه بر کسب حمایت قانون (حضور در بورس) به دلیل کارایی مناسب، نظر متقاضیان سهام را جلب نموده سرمایه‌گذاران بیشتری را به سمت خود جذب می‌کنند و همین امر موجبات افزایش قیمت سهام آن‌ها را فراهم می‌آورد. عملکرد این سیستم مانع ورود شرکت‌های زیان‌ده و غیرفعال شده و زمینه‌ی رشد و گسترش شرکت‌های کارا و فعال را فراهم می‌آورد که به معنی تخصیص مطلوب منابع است.

۲. مزایای بورس برای سرمایه‌گذاران

الف. کسب درآمد

افرادی که در بورس سرمایه‌گذاری می‌کنند از دو طریق، یکی کسب سود نقدی و دیگر افزایش قیمت سهام بهره می‌برند. کسب درآمد از طریق سود نقدی به این ترتیب است که هر شرکت یا

حدی است که در زندگی فردی و اجتماعی افراد تأثیر بسزایی دارد. برای درک هر چه بیشتر این مهم به اختصار تأثیرات بورس بر اقتصاد جامعه، برای سرمایه‌گذاران و سرمایه‌پذیران را شرح می‌دهیم.

۱. تأثیر بورس بر اقتصاد جامعه

واحدهای تجاری و تولیدی برای سرمایه‌گذاری در فعالیت موردنظر، وجوه مورد نیاز خود را به‌جای استقراض از بانک‌ها از طریق انتشار سهام و فروش اوراق مشارکت تأمین می‌کنند. این عمل که یکی از مطمئن‌ترین راه‌های جمع‌آوری وجوه است از طریق بورس صورت می‌گیرد. بورس مکانی است که این واحدها با انتشار و فروش عمومی سهام از طریق آن قادر می‌شوند سرمایه‌های پراکنده را جمع‌آوری و در پروژه‌های بزرگ سرمایه‌گذاری کنند. این بازار مهم، یعنی بورس، منابع مالی مورد نیاز شرکت‌ها را از طریق جمع‌آوری سرمایه‌های جزئی و پراکنده تأمین می‌کند و از این طریق انجام سرمایه‌گذاری‌های مهم و کلان را ممکن می‌سازد. این سرمایه‌گذاری‌ها سبب تقویت بنیه‌ی اقتصادی کشور می‌شود و تأثیرات بسیار زیادی بر وضعیت اقتصادی و اجتماعی جامعه می‌گذارد. برخی از مهم‌ترین این اثرات عبارت است از:

الف. توزیع عادلانه‌ی درآمد و ایجاد

حس مشارکت

یکی از مشکلات جوامع بشری انباشته شدن سرمایه و امکانات در دست عده‌ای خاص از افراد جامعه است. چنین پدیده‌ای جامعه را به دو قطب نابرابر تبدیل می‌کند و سبب بروز ناآرامی‌های اجتماعی می‌شود. از این روست که جامعه‌شناسان توزیع عادلانه‌ی مالکیت را بین همه‌ی طبقات جامعه، به لحاظ

اجتماعی مفید می‌دانند. این کاری است که بورس

اوراق بهادار، با تقسیم مالکیت‌های بزرگ از طریق فروش

سهام آنها، انجام می‌دهد و نه تنها توزیع عادلانه‌تر مالکیت و درآمد را میسر می‌سازد، بلکه با سهم کردن اقشار مختلف در سرمایه‌گذاری‌ها، بر احساس مشارکت عموم افراد جامعه در فعالیت‌های تولیدی و تجاری می‌افزاید.

ب. ایجاد یک بازار کامل

بورس به نحوی طراحی شده است که هر کس می‌تواند آزادانه اوراق بهادار را خریداری کند و یا به فروش برساند. از آنجا که شرکت‌های بورسی براساس مقررات بورس موظف هستند اطلاعات مالی مجاز و گزارش‌های قابل انتشار خود را از طریق بورس در فواصل زمانی سه ماهه، شش ماهه، نه ماهه و سالانه منتشر کنند، هر فرد می‌تواند به کمک

در حقیقت، به لحاظ ساز و کار اجرایی و عملیاتی، مکانی امن و بدون نگرانی را برای سرمایه‌گذاری ایجاد کرده است.

ج. حفظ سرمایه در مقابل تورم

به طور معمول در طول زمان ارزش پول خود به خود کاهش می‌یابد و با توجه به تورم موجود در جامعه، در صورتی که افراد پس‌اندازهای خود را در جای مناسبی سرمایه‌گذاری نکنند ارزش آن کاسته خواهد شد. برای جلوگیری از این مشکل تنها راه حل، سرمایه‌گذاری کردن در فعالیت‌هایی است که بتواند بازدهی بیشتر از کاهش ارزش پول در اثر تورم داشته باشد. یکی از این راه‌ها خرید سهام شرکت‌هاست؛ به این صورت که افراد با خرید سهام شرکت‌ها در فعالیت‌های آن‌ها شریک می‌شوند و علاوه بر استفاده از منافع عملیات آنها، با افزایش ارزش دارایی‌های شرکت، پس‌اندازهای خود را در مقابل تورم حفظ می‌کنند. برای مثال در نمودار زیر می‌بینیم که چگونه در سال ۱۳۴۰، ارزش بیست هزار تومان معادل ارزش یک خانه بود در حالی که در سال ۱۳۸۷ ارزش آن تا حد خرید یک جفت کفش سقوط کرده است!

د. قابلیت نقد شوندگی اوراق بهادار

برای هر کسی، در طول زندگی ممکن است شرایطی پیش آید که نیاز به نقد کردن دارایی‌های خود پیدا کند. نقد کردن دارایی‌ها علاوه بر این که مشکلات خاص خود را دارد نیازمند زمان است. فرض کنید شما سرمایه‌ی خود را به یک دستگاه آپارتمان تبدیل کرده‌اید و اکنون، به دلیل شرایطی، به پول نیاز پیدا کرده‌اید. می‌خواهید آپارتمان را بفروشید. روشن است که شما، از زمان تصمیم به فروش تا فروش و دریافت وجه آن با مشکلات فراوانی مثل پیدا شدن مشتری، توافق برای معامله و... مواجه خواهید بود. اما افرادی که در بورس سرمایه‌گذاری می‌کنند به محض تصمیم به فروش کافی است به اولین کارگزاری بورس مراجعه نمایند و سهام خود را عرضه کنند. حتی در شرایط بحرانی نیز در صورتی که شما سهام خود را به قیمت اندکی کمتر از قیمت روز بازار ارائه نمایید در کوتاه‌ترین زمان نقد خواهد شد. این شرایط سبب شده است تا درجه‌ی نقدشوندگی اوراق بهادار نسبت به سایر سرمایه‌گذاری‌ها بالاتر باشد.

هـ. مشارکت در تصمیم‌گیری برای اداره‌ی شرکت‌ها

افرادی که اوراق سهام یک شرکت را در اختیار دارند از طریق حضور در مجامع و رأی دادن، در تصمیم‌گیری‌های شرکت و چگونگی اداره‌ی آن دخالت می‌کنند. این افراد با استفاده از حق رأی خود، قادرند هیئت

کارخانه، سالانه از محل فروش تولیدات یا ارائه‌ی خدمات سودی کسب می‌کند که به طور معمول بخشی از آن بین سهامداران تقسیم می‌شود؛ همچنین در صورت انجام فعالیت‌های موفقیت آمیز و عملکرد مثبت مدیران، قیمت سهام شرکت‌ها افزایش می‌یابد که این امر نیز موجب افزایش دارایی سهامداران و کسب درآمد برای ایشان می‌شود.

ب. سرمایه‌گذاری در مکانی امن

همان طور که می‌دانید همه‌ی فعالیت‌های بورس منطبق با قانون و تحت نظارت مراجع قانونی صورت می‌گیرد. این امر به تنهایی امنیت بورس را برای سرمایه‌گذاری تأیید می‌کند. اما نکته‌ی قابل توجه دیگر این که، مطابق مباحث قبلی، بورس اطلاعات مربوط به شرکت‌ها را در اختیار خریداران و فروشندگان قرار می‌دهد و این عمل باعث شفاف شدن بازار می‌شود. بدین معنا که هر کس اطلاعات مربوط به خرید و فروش را در اختیار داشته باشد می‌تواند به راحتی و با اطمینان از صحت معامله اقدام به خرید و فروش اوراق بهادار کند. همین کارکرد بورس است که

شرکت به صورت سهامی عام باشد؛ حداقل دو سال از تاریخ بهره‌برداری شرکت گذشته باشد؛ حداقل سرمایه‌ی شرکت ده میلیارد ریال باشد؛ شرکت در دو دوره‌ی متوالی سودآور بوده و امکان سودآوری آن در آینده هم وجود داشته و زیان انباشته نداشته باشد؛ اساسنامه‌ی شرکت طوری تنظیم شده باشد که به تشخیص هیئت پذیرش، حقوق سهامداران جزء در آن محفوظ باشد.

این شرایط ویژه و مطلوب سبب می‌شود تا عموم مردم به شرکت‌های فعال در بورس اعتماد کنند این اعتماد است که موجب استقبال مردم در خرید سهام آن شرکت‌ها و به دنبال آن توسعه‌ی شرکت‌ها خواهد شد. همچنین با توجه به شفاف بودن وضعیت این شرکت‌ها و افشای اطلاعات آن‌ها برای عموم براساس قوانین و مقررات بورس، نهادهای وام دهنده از قبیل بانک‌ها و خریداران محصولات، شرکت‌های یادشده را به شرکت‌های مشابه غیر بورسی ترجیح می‌دهند.

ج. تأمین مالی آسان

شرکت‌ها معمولاً برای گسترش فعالیت خود به منابع مالی جدید نیاز دارند. این منابع مالی معمولاً یا از طریق استقراض از بانک و یا از طریق عرضه‌ی سهام تأمین می‌شود. تأمین مالی از طریق استقراض مشکلات فراوانی دارد. فرض کنید شرکتی برای اجرای طرحی از بانک تقاضای وام می‌کند. در اولین قدم باید طرح خود را به همراه تقاضا برای دریافت وام به بانک ارسال کند. بانک پس

از بررسی، کارشناسان خود را برای بازدید و ارزیابی به محل اجرای طرح می‌فرستد. در صورتی که هیچ گونه مشکلی از دید کارشناسان بانک وجود نداشته باشد، تازه، بانک اسنادی را برای تضمین بازپرداخت وام از شرکت مطالبه می‌کند و پس از انجام تشریفات و مراحل قانونی، وام را می‌پردازد. البته شرکت پس از دریافت وام باید مطابق برنامه‌ی بانک، اقساط وام دریافتی و بهره‌ی آن را پرداخت نماید. این فرآیند علاوه بر این که به زمان بسیار طولانی نیاز خواهد داشت هزینه‌های مستقیم و غیرمستقیم بسیار زیادی را نیز همراه دارد، از جمله این که بازپرداخت اقساط همراه با بهره‌ی آن، فشار سنگین و ریسک بالایی را به شرکت تحمیل می‌کند.

اما راه دیگر تأمین مالی، عرضه‌ی سهام است که بسیار آسان خواهد بود. در این روش کافی است شرکت در بورس پذیرفته شده باشد. در این صورت با صدور سهام جدید، این سهام به سرعت به فروش می‌رسد و تأمین مالی به سهولت و سرعت انجام می‌گیرد. در این صورت شرکت نه تنها اقساطی را پرداخت نمی‌کند بلکه شرکایی دارد که در صورت بروز مشکل شرکت را حمایت خواهند کرد.

منبع:

فناپی - سیدمجتبی - خودآموز بورس - ۱۳۸۸ ه. ش

مدیره‌ی شرکت را انتخاب نمایند، طرح‌های جدیدی را که شرکت پیشنهاد می‌کند رد کنند یا با اجرای آن موافقت نمایند و همچنین می‌توانند میزان سود تقسیمی^۱ به سهامداران شرکت را مشخص کنند؛ خلاصه این که این افراد به عنوان صاحبان اصلی شرکت در تصمیم‌گیری‌های شرکت مشارکت می‌کنند.

و. برخورداری از حمایت قانون و مقررات

بورس اوراق بهادار به عنوان یک واسطه بین سرمایه‌گذاران و سرمایه‌پذیران، پیوسته مدافع حقوق سرمایه‌گذاران است و به‌ویژه حمایت از سرمایه‌گذاران کوچک را از وظایف خود می‌داند. این نهاد علاوه بر قوانین لازم، راهکارهای مناسب را برای احقاق حق سرمایه‌گذاران تعریف کرده است؛ در نتیجه افراد با هر میزان سرمایه که وارد بورس شوند این اطمینان به آن‌ها داده خواهد شد که خطرات مختلفی از قبیل کلاه‌برداری، سوخت شدن سرمایه و... در بورس وجود نخواهد داشت و در صورت بروز هر گونه تخلف مراجع قانونی بورس و نهادهای تعریف شده آن تخلف را تا وصول حق افراد پی‌گیری می‌کنند.

۳. مزایای بورس برای سرمایه‌پذیران

شرکت‌های سرمایه‌پذیر که سهام خود را در بورس عرضه می‌کنند از مزایای خاصی برخوردار خواهند شد؛ برخی از این مزایا عبارت است از:

الف. معافیت مالیاتی

براساس قانون، تمام شرکت‌هایی که در کشور فعالیت می‌کنند بخشی از درآمد خود را به عنوان مالیات به دولت می‌پردازند، اما شرکت‌هایی که سهام آن‌ها در بورس عرضه می‌شود مطابق قانون از معافیت مالیاتی برخوردارند. این امر برای شرکت‌های بورسی نسبت به سایر شرکت‌ها یک نوع امتیاز محسوب می‌شود. همان‌طور که می‌دانید مالیات بخشی از درآمد افراد، شرکت‌ها و مراکز مختلف درآمدزاست که مطابق قانون باید به دولت پرداخت شود. این امر برای شرکت‌ها هزینه تلقی می‌شود، پس اگر شرکتی از پرداخت تمام یا بخشی از مالیات معاف باشد در حقیقت سود آن افزایش یافته است.

ب. کسب اعتماد عمومی

هر شرکتی نمی‌تواند سهام خود را در بورس عرضه کند مگر این که شرایط و ویژگی‌های خاصی داشته باشد. برخی از این شرایط لازم عبارت است از:

شرکت در ایران ثبت شده و دارای تابعیت ایرانی باشد؛

۱- بخشی از سودی که عاید شرکت‌ها می‌شود با توافق سهامداران برای طرح‌های جدید شرکت نگهداری می‌شود و مابقی تحت عنوان سود تقسیمی (DPS) بین سهامداران تقسیم می‌شود.